

MØTEBOK

1

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/2003/ PEB, MAG, ØI, TW

HØRING – NOU 2003:14 BEDRE KOMMUNAL OG REGIONAL PLANLEGGING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN.

Saksdokumenter:

1. NOU 2003:14
2. Uttalelse fra Områdestyret i Vest-Finnmark av 08.11.03
3. Uttalelse fra Områdestyret i Øst-Finnmark av 12.11.03
4. Uttalelse fra Områdestyret i Sør-Trøndelag/Hedmark av 14.11.03
5. Uttalelse fra Områdestyret i Nord-Trøndelag av 17.11.03
6. Uttalelse fra Områdestyret i Nordland av 04.12.03
7. Uttalelse fra Områdestyret i Troms av 21.11.03

Saksfremstilling:

Planlovutvalget overleverte 13. mai 2003 sin annen delutredning med forslag til revisjon av bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Forslaget omfatter også endringer i bestemmelsene om konsekvensutredninger som bl.a. skal ivareta EU-direktivet om miljøutredning av visse planer og programmer. John Henrik Eira har representert NRL i utvalget.

Utvalget la frem sin første delutredning (NOU 2001:7) 31. januar 2001. Foreliggende utredning bygger på en bred offentlig høring av den første delutredningen.

Miljødepartementet har sendt utredningen ut på høring med høringsfrist 1. desember 2003. Reindriftsforvaltningen avholdt 9. og 10. oktober 2003 seminar i Tromsø om forslaget til endringer i plan- og bygningsloven med henblikk på å lage et høringsnotat. Under seminaret oppnevnte Reindriftssjefen en arbeidsgruppe, bestående av Per Erik Bjørnstad, Mikkel Ailo Gaup, Theo Willenfeldt og Øystein Iversen, til å utarbeide et utkast til høringsuttalelse innen 7. november 2003.

Gruppens forslag til høringsuttalelse har reindriftsagronomene lagt frem for områdestyrene.

Områdestyret for Vest-Finnmark behandlet saken 8. november og sluttet seg enstemmig til forslaget til høringsuttalelse.

Områdestyrene for Øst-Finnmark behandlet høringsuttalelsen 12. november som sak 72/03 og avga følgende uttalelse:

”Områdestyret for reindrift i Øst-Finnmark vedtar enstemmig reindriftsagronomens forslag til høringsuttalelse med følgende tillegg:

I merknader til § 20-1 om forslag til endringer av reindriftsloven § 8a, bør følgende tilføyes i begrunnelsen:

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Utøving av samisk reindrift skjer på grunnlag av alderstidsbruk, reindriftsloven og vedtatt distriktsplan.

Områdestyret for Nord-Trøndelag behandlet saken 17. november og sluttet seg enstemmig til forslaget til høringsuttalelse.

Områdestyret for Sør-Trøndelag/Hedmark behandlet saken 14. november 2003 og vedtok forslaget til høringsuttalelse med følgende tillegg:

"Arealkartlegging - prioritering:

Reindriftsagronomen støtter vurderingene og forslaget til høringsuttalelse, som Reindriftsforvaltningens arbeidsgruppe har lagt fram. Dette med unntak av punktet, som omhandler prioritetskart, jf. kommentarene til § 3-1. Utbyggingsgraden i ulike reinbeitedistrikter og reinbeiteområder er forskjellig. Enkelte reinbeitedistrikter er allerede sterkt belastet med utbygging, og tålegrensen for reindriften snart nådd. Topografiske forhold, f.eks. høye og bratte fjell, dype daler, store innsjøer og elver kan gjøre at enkelte områder fra naturens side ikke er like intensivt brukt som reinbeite, og som dermed ikke har like høy prioritet som øvrige arealer innen et reinbeitedistrikt. Arealer med mye impediment eller utilgjengelige beiteområder, er mer utbredt i kystområdene enn i innlandet. Det må imidlertid fortsatt være områdestyret, som regional statlig sektormyndighet for reindriften, som skal "prioritere" viktigheten av beiteområdene. Det vil igjen si hva som til enhver tid kan aksepteres av arealinngrep innenfor det respektive forvaltningsområdet. Dette fordi det er områdestyret som innehar den lokale reindriftskompetansen og -myndigheten. Denne avveiningen blir i realiteten gjort allerede i dag i forbindelse med arealsaksbehandlingen etter plan- og bygningsloven. På grunn av ulike forutsetninger fra område til område, jf. ovenfor, er det ikke mulig å utarbeide standardiserte kriterier for prioritering av reinbeiteområdene. Reindriftsagronomen er likevel enig i at det må utarbeides gode og detaljerte arealbrukskart for reindriften til bruk i arealplanleggingen. Arealbrukskart kan imidlertid være gjenstand for både bruk og misbruk, og det er svært viktig at kartgrunnlaget er godt gjennomarbeidet.

Konsekvensutredninger:

Konsekvensene for reindriften av ulike inngrep og tiltak må vurderes i sammenheng. En ensidig fokusering på konsekvensene for området som direkte og lokalt blir berørt, er ikke tilstrekkelig. I tillegg til direkte beitetap og endring av beitelandet i selve utbyggingsområdet, kommer indirekte konsekvenser, som ubalanse mellom årstidsbeitene og forandring av reinens beite- og trekkmonster. Både beite- og driftsforhold blir endret og vanskeliggjort. Det kan føre til mer arbeidskrevende bevoktning, økt bruk av terrenggående kjøretøyer, snøscootere og helikopter, det vil si ekstra arbeid og kostnader for næringen. Mange mindre tiltak som isolert sett ser ubetydelig ut, kan i sum få betydelige konsekvenser. Selv om reindriftsforvaltningen/ områdestyret også i dag foretar vurderinger av konsekvensene i forbindelse med saksbehandlingen etter plan- og bygningsloven, vil disse bli svært

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

ressurskrevende å følge opp etter den nye loven. Det er lagt opp til en effektivisering og forenkling av plansaksbehandlingen med klare tidsfrister, krav om medvirkning, regler for plan-prosessene og for saksbehandlingen. Klagemulighetene blir innskrenket og sektor-myndighetene får ikke lenger adgang til å fremme innsigelse mot forhold som tidligere har vært gjenstand for innsigelse og blitt avgjort. I flere kommuner innen Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområde foreligger det nå utbyggingsplaner som omfatter opptil en fordobling av allerede eksisterende fritidshytter i løpet av kommende planperiode. Med slike omfattende utbyggingsplaner blir det avgjørende at det settes av tilstrekkelige ressurser, slik at konsekvensene for reindriften blir utredet på en forsvarlig måte, og at planvedtakene blir fattet på et reelt grunnlag. Etter reindriftsagronomens vurdering må det, i tillegg til for kommuneplanens arealdel, hjemles adgang til å kreve konsekvensutredninger i forbindelse med områdeplaner og detaljplaner. Det kan ikke være slik at det kun er større isolerte arealinngrep som kan utløse konsekvensutredning. For reindriften er det den totale belastningen som er avgjørende, det vil si det totale omfanget av utbyggingene innen samtlige kommuner/fylker hvor vedkommende reinbeitedistrikt har sine beite-områder. Planene må også sees i sammenheng og i forhold til hva ny planlagt utbygging representerer i tillegg til allerede eksisterende inngrep. I den nye plan- og bygningsloven er det lagt opp til det ikke lenger skal være adgang til å ta opp igjen forhold som tidligere har vært gjenstand for innsigelse og blitt avgjort. På grunn av konsekvenser som ikke er kjent på forhånd, og som viser seg i ettertid etter at arealinngrepene er gjennomført, kan det bli nødvendig å foreta nye vurderinger i forhold til det som har vært avgjort i tidligere planprosesser og planvedtak. Dette på grunn av at reindriften er en naturavhenging, ikke statisk næring, hvor inngrep i et område ikke kun fører til direkte og lokale konsekvenser for det området som blir utbygd, men i tillegg indirekte konsekvenser i andre områder. Slike endrede forutsetninger må det være adgang til å ta opp igjen gjennom konsekvensutredning. Områdestyret må derfor gis hjemmel i plan- og bygningsloven, eller i forskrift til loven, til å kreve konsekvensutredninger på dette grunnlag.”

Områdestyret i Nordland behandlet saken 4.desember 2003 og vedtok forslaget til høringsuttalelse med følgende tillegg:

Områdestyret i Nordland slutter seg enstemmig til forslaget til høringsuttalelse, med vil komme med en del tilføyelser vedrørende KU- plikt:

Til § 1-8:

Områdestyret er positivt til at det for fylkesplan, fylkesdelplan og kommuneplan, samt for områdeplan og detaljplan som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser og samfunn, skal utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet. Dette må bety at også vesentlige virkninger for reindriften skal være inkludert i et slikt planprogram.

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Til § 1-9:

Områdestyret er positiv til at planer som det må utarbeides planprogram for (§ 1-8, annet ledd), skal konsekvensutredes og bl.a. beskrive aktuelle alternativ. Kravet er riktignok at planen kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser og samfunn. Her er utarbeidelsen av forskrift som gir utfyllende bestemmelser om konsekvensutredning og om planer som omfattes av denne bestemmelsen, svært viktig. Områdestyret mener at ved utarbeidelsen av slik forskrift, må reindriftens behov og spesielle arealsituasjon vektlegges. Det er derfor nødvendig at reindriften sikres innflytelse ved utarbeidelse av forskriften.

Dette gjelder også konsekvensutredninger som utarbeides etter andre lover, jf. kap. 17 om Konsekvensutredning for sektorplaner samt tiltak etter andre lover.

Områdestyret i Troms behandlet saken 21.november 2003 og vedtok forslaget til høringsuttalelse med følgende tillegg:

Områdestyret i Troms slutter seg enstemmig til forslaget til høringsuttalelse, med unntak av § 20 – 1 hvor Områdestyret fatter følgende vedtak:

Områdestyret går mot forslaget til endringer i Reindriftlovens § 8a. Det er nødvendig å se hele § 8 i sammenheng, og eventuelle tilpasninger må gjøres i forbindelse med endringer i reindrifstloven.

Utøving av samisk reindrift reguleres uttømmende av reindrifstloven og distriktsplan fastsatt i medhold av reindrifstloven. Kommunene har ikke kompetanse til å utøve et reindrifstfaglig skjønn.

Utredningen er meget omfattende. Reindrifstsjefen har funnet det riktig å gjengi utvalgets oversikt over forslagene (pkt 1.10.4 i utredningen):

Utvalget viser til de verdier og retningslinjer som er tatt inn i lovens § 1-4, og som er gjengitt i kort form foran under **kap. 1.10.1**. Den følgende oversikten over utvalgets forslag er knyttet til disse verdiene, og viser hvordan våre forslag kan bidra til å gjennomføre dem.

For å sikre bærekraft, sammenheng og langsiktighet i den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og fylker, foreslår utvalget blant annet:

- at formålsparagrafen (§1-1) uttrykkelig nevner viktige hensyn som bærekraftig utvikling, framtidige generasjoner, verdiskaping, næringsutvikling, gode boliger og bomiljø, gode oppvekst- og levekår, folkehelse og samfunnssikkerhet, vern av verdifulle landskap og natur- og kulturmiljøer, vern av naturgrunnet for samisk kultur, samt at alle tiltak varetta hensynet til helse, miljø og sikkerhet. I formålsparagrafen sies også at planer og vedtak om forvaltning av ressurser og virksomhet, bruk og vern skal bygge på en allsidig og langsiktig vurdering, og på

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

- forutsigbarhet, åpenhet og medvirkning fra alle berørte interesser og myndigheter. Loven skal sikre norsk gjennomføring av internasjonale avtaler innenfor lovens virkeområde.
- at viktige oppgaver og hensyn som skal varetas i planleggingen, angis konkret i lovbestemmelsene som definerer de kommunale og regionale planformene.
- at fylkes-, kommune-, område- og detaljplanlegging i nødvendig utstrekning skal omfatte utredning av vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn. Dermed kan planprosess og nåværende konsekvensutredning (KU) for bestemte tiltak i alminnelighet slås sammen. Planprogrammet som utarbeides i tidlig fase, skal være et felles arbeidsgrunnlag for berørte myndigheter og interesser.
- ny og utvidet paragraf om medvirkning (§1-7) som et vesentlig element for å sikre oppslutning om nødvendige tiltak for bærekraft, i tråd med filosofien bak Lokal Agenda-21.
- et nytt plansystem som bygger på partnerskap mellom berørte interesser og derigjennom redusert konfliktnivå og økt mulighet for gjennomføring av planer.
- at det blir bedre muligheter til å vareta ulike hensyn i arealplaner etter loven, herunder at det i større grad kan stilles miljøkrav og funksjonskrav i planer, og gis bestemmelser for å vareta viktige interesser og hensyn, herunder vernehensyn.

For å sikre *demokrati, folkevalgt styring, berørte interessers og allmennhetens innflytelse og den enkeltes rettsikkerhet*, foreslår utvalget:

- at kravet til åpenhet og medvirkning fra alle som berøres, innarbeides i lovens formålsparagraf (§ 1-1), og konkretiseres i § 1-7.
- at loven får mer presise regler for planprosessene på alle nivåer. Prosessene for de forskjellige planformene er nøye vurdert og forbedret på en rekke punkter både for å gi en bedre saksforberedelse, politisk og demokratisk forankring, raskere framdrift ved fjerning av unødige prosessledd, innføring av frister med videre.
- at det legges vekt på å styrke de innledende fasene av planbehandlingen gjennom planstrategi, planbeskrivelse, planprogram med oppstartmøte og konsekvensutredning i store saker med videre.
- at planmyndighetenes plikt til aktivt å legge til rette for offentlig medvirkning i planleggingen klargjøres, og at den planansvarlige plikter å legge fram et nærmere opplegg for dette som del av planprogrammet.
- at rettsikkerheten for grunneiere, naboer og andre rettshavere styrkes gjennom grundigere planprosesser. Dette gjelder særlig for områdeplan og detaljplan, som i alminnelighet vil være nødvendig ved utbygging.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

- at saksbehandlingen av innsendte («private») planer presiseres i reglene for behandling av detaljplan for blant annet å sikre større åpenhet i tidlig fase, og at det i alminnelighet holdes oppstartmøte ved innledningen til planprosessen.
- at det legges til rette for bruk av elektroniske medier i planbehandlingen. Slike medier skal brukes både i offentliggjøring av planforslag, planvedtak med videre og til muligheter for dialog.
- at det kan fastsettes visse tidsfrister for deler av saksbehandlingen som ledd i planprogrammet, og at det innføres maksimalfrister i loven for visse ledd i behandlingen av private planforslag.
- at loven gir nærmere regler og rammer for bruk av innsigelser og mekling. .
- at muligheten til å klage i byggesaker og reguleringssaker begrenses når klagen gjelder spørsmål som det tidligere er klaget over, og som er endelig avgjort.
- at i tråd med kommunelovens prinsipper sløyfes kravet om at det i hver kommune skal være et fast utvalg for plansaker. Det overlates til kommunestyret å organisere planarbeidet og opprette de utvalg med videre som finnes nødvendig for å utføre oppgavene etter loven.

For å oppnå *helhet, samordning og samarbeid mellom alle berørte myndigheter i oppgaveløsningen* har utvalget foreslått en rekke endringer i reglene om regionale og kommunale planer for å styrke deres rolle og betydning som helhetlige og sektorovergripende planer. Dette gjelder både reglene om planprosessen, planers innhold og virkningene av planer. Det foreslås en generell regel om at planene etter plan- og bygningsloven skal legges til grunn for videre planlegging og forvaltning i planområdet, og for vedtak om virksomhet, utbygging og vern. Utvalget har gått gjennom forholdet mellom plan- og bygningsloven og tilgrensende sektorlover med sikte på samordning. Utvalget følger her opp sitt varslede hovedprinsipp om at planlegging etter plan- og bygningsloven bør være hovedregelen, jf. **pkt. 1.10.3** ovenfor med videre henvisning. For å fremme helhet og oppnå bedre samordning, foreslår utvalget forøvrig:

- at regjeringen hvert fjerde år, etter samråd med fylkeskommunene og kommunene utarbeider og formidler en samordnet nasjonal politikk som skal legges til grunn for regional og lokal planlegging.
- en ny og fylldigere bestemmelse om statlige planretningslinjer (SPR), som blant annet presiserer saksbehandlingen og virkningene for planer og enkeltsaker. Utvalget mener nasjonale planer eller beslutninger av stor betydning for arealbruken i alminnelighet bør komme til uttrykk ved statlige planretningslinjer.
- at plikten for statlige og fylkeskommunale fagmyndigheter til å delta i planleggingen klargjøres i loven.

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
-------------------------	-------------	-------------------

Sak 73/03 forts.

- at alle berørte myndigheter skal delta fra en tidlig fase og medvirke til utarbeidelse av planprogram, herunder program for medvirkning og utredning av vesentlige konsekvenser.
- at det etableres regionalt planforum for drøfting av samordningsspørsmål mellom statlige sektorinteresser, fylkeskommunene og kommunene i planleggingen.
- klarere regler om bruk av innsigelse, herunder kriterier og frister for innsigelse.
- at det innføres en formell meklerfunksjon på regionalt nivå for mekling mellom statlige myndigheter og mellom statlige myndigheter og kommuner i forbindelse med regional og kommunal planlegging.
- at den regionale planleggingen styrkes gjennom regler om utarbeidning av en felles regional planstrategi, og at den styrkes som grunnlag for regionalt partnerskap og medvirkningsarena for sektorer og kommuner.
- at fylkesplaner skal utarbeides etter behov. Sentral godkjenning av fylkesplan opprettholdes.
- at fylkesdelplaner kan nyttes til flere forskjellige funksjoner etter behov. Fylkesdelplan som det ikke er innvendinger mot, trenger ikke statlig godkjenning.
- fylkesdelplan for arealbruk kan gjøres rettslig bindende ved statlig vedtak.
- nye og mer presise regler om interkommunalt plansamarbeid som knytter interkommunalt samarbeid sammen med den ordinære kommunale planleggingen og med fylkesplanleggingen.
- at kommuneplanen skal brukes som et felles planverktøy for kommunale virksomhetsområder.
- at kommunale planformer tilrettelegges med definisjoner, prosessformer, arealformål, hensynssoner, planbestemmelser og rettsvirkninger slik at de kan ivareta statlige sektorers interesser og behov i planleggingen i større grad enn etter dagens lov, herunder bestemmelser som avklarer forholdet mellom planer og sektorlover med vedtak.
- at det i særskilte kapitler i loven, (kap. 13-16 i lovens Del V), gis egne bestemmelser om viktige tverrgående planoppgaver: Samordnet areal- og transportplanlegging, kystzoneplanlegging, samordnet vannplanlegging og planlegging av større natur- og friluftsområder.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

- at loven gir videre hjemmel for bestemmelser knyttet til de enkelte arealformål i kommuneplanens arealdel, herunder virksomheter i LRNF-områdene, om bebyggelse og om bruk og vern av arealene.
- endringer i en del sektorlover og anbefalinger om videre forskrifts- og regelverksarbeid med sikte på helhetlig planlegging og samordning. Når det spesielt gjelder forslag til endringer i vassdragsreguleringsloven går i et mindretall (4 medlemmer) imot flertallsforslaget. *Ett medlem* går også imot forslaget til endringer i energiloven og vannressursloven.

For at planleggingen skal være *målrettet og ikke mer omfattende enn nødvendig*, foreslår utvalget:

- at kommuner og fylkeskommuner tidlig i hver valgperiode utarbeider henholdsvis kommunal eller regional planstrategi med oversikt over plan- og endringsbehov, og fastlegger et program for planarbeidet. Det forutsettes at arbeidet må være målrettet og ikke gjøres mer omfattende enn behovet tilsier.
- at oppfølgingen av den regionale planstrategien kan være fleksibel, med valg mellom fylkesplan, fylkesdelplan eller interkommunalt plansamarbeid etter behov.
- at oppfølgingen av den kommunale planstrategien også kan være fleksibel, med valg av planformer etter behov.
- at det i begynnelsen av planprosessen utarbeides et planprogram som trekker opp retningslinjene for, og målretter planprosessen.
- at samfunnsdelen av kommuneplanen også bør inneholde en langsiktig arealstrategi.
- at arealdelen til kommuneplan gjøres mer strategisk og fleksibel, med mulighet for visse nye arealformål, angivelse av hensynssoner og større muligheter for å gi bestemmelser og retningslinjer generelt og til de enkelte arealformål, blant annet i form av miljømål og funksjonskrav.
- innføring av områdeplan og detaljplan som nye planformer til erstatning for kommunedelplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan, med grundige planprosesser av hensyn til rettighetshavere og andre berørte interesser. Områdeplanen skal være kommunens planform for arealregulering som utfyller kommuneplanens arealdel, og som gir rammer for tiltaksrettede detaljplaner som i stor grad forventes fremmet av private og sektororgan. Hensikten er å få en klarere kommunal rammestyring, samtidig som private planinitiativ får en ryddig og effektiv mulighet til avklaring av tiltak gjennom plansystemet.
- at hovedstrukturen i arealformål og hensynssoner blir gjennomgående for arealdel av kommuneplan og områdeplan og detaljplan, men med større detaljeringsmuligheter i

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

de to sistnevnte planformene. Arealformålene kan kombineres innbyrdes. Det kan også angis flere hensynssoner i samme område.

- at det i loven tilføyes nye hjemler til å gi visse typer bestemmelser generelt til arealdelen vedrørende plankrav, retningslinjer, miljøkrav, funksjonskrav, ferdsel, angitte løsninger for teknisk infrastruktur, energiforsyning og transport, tiltak for å avverge vesentlig fare eller miljørisiko og om arealer forutsettes å skulle være i offentlig eller privat eie.
- at det åpnes mulighet til å gi utfyllende bestemmelser om planlegging i sjø og vassdrag i tilknytning til kommuneplanens arealdel.

For å sikre ivaretagelse og avveining av *hensyn og interesser på kommunalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå, tilpasning til lokale og regionale forhold, oppgaveløsning på lavest hensiktsmessige nivå og gjensidig informasjon mellom forvaltningsnivåene*, foreslår utvalget:

- at loven legger stor vekt på samspill og samarbeid mellom forvaltningsnivåene i planleggingen.
- at staten tydeliggjør sin politikk gjennom å utarbeide en samlet politikk for regional og kommunal planlegging hvert fjerde år.
- at statlige planretningslinjer benyttes i større omfang, og at berørte kommuner og fylkeskommuner skal uttale seg om disse.
- at plikten for statlige og fylkeskommunale fagmyndigheter til å delta i planleggingen etter loven klargjøres i loven.
- at regionalt planforum etableres som obligatorisk ordning.
- at det ikke kan fremmes innsigelse på samme grunnlag som er avgjort i tidligere plan.
- at mekling på regionalt nivå skal være obligatorisk ved innsigelse og at regjeringen fastsetter hvem som skal foreta meklingen.
- en ny bestemmelse om standardisering av data- og kartgrunnlag for planlegging, herunder om statens og kommunenes ansvar, og en ny bestemmelse om kommunal kartbase.
- krav til teknisk kvalitet på detaljplaner og krav om at fylkeskommunen skal ha nødvendig planfaglig kompetanse og at kommunen skal ha tilgang til tilstrekkelig planfaglig kompetanse.
- at det utredes hvordan staten kan medvirke til at alle kommuner har nødvendig kapasitet for oppgavene etter loven.

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

at det utredes hvilke behov som foreligger for utdanning av kvalifiserte planleggere, og hvordan denne utdanningen bør være i framtiden.

For å sikre *en forpliktende og forutsigbar planlegging*, foreslår utvalget:

- at kravet til forutsigbarhet innarbeides i lovens formålsparagraf (§ 1-1):
- at det klargjøres i de aktuelle bestemmelser at planer skal legges til grunn for senere planer og vedtak om tiltak innenfor et planområde.
- at det gjennom bruk av regional og kommunal planstrategi kan vedtas at uaktuelle planer tas opp til revisjon slik at planene er oppdatert og aktuelle som grunnlag for gjennomføring.
- at det i regionalt handlingsprogram (§ 6-7) og kommunalt handlingsprogram (§ 9-4), samt i regional og kommunal planstrategi og i planprogrammet, skal angis hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltak, hvordan og når.
- at det søkes inngått gjensidig forpliktende avtaler mellom berørte myndigheter om tiltak og økonomisk medvirkning for å gjennomføre fylkesplaner og kommuneplaner, og at sektorplaner og virkemidler knyttes til planer etter plan- og bygningsloven i gjennomføringen.
- at det regionale utviklingsprogrammet (RUP) kan integreres i fylkesplanens handlingsprogram.
- at kommunenes økonomiplan og handlingsprogrammet i kommuneplanens samfunnsdel knyttes sammen eller at økonomiplanen etter kommunelovens § 44 kan utgjøre handlingsdelen.
- at det innføres lovbestemte rammer for forhandlinger og avtaler mellom planmyndigheter og private utbyggere («utbyggingsavtaler») for å legge til rette for sikrere gjennomføring og samtidig unngå at avtaler undergraver offentlighet og medvirkning. Utvalget foreslår visse bestemmelser om rammer for hva gjennomføringsavtaler etter loven kan inneholde av materielle krav, hvilken prosess og offentlighet som skal gjelde for slike avtaler, og hvordan de koples sammen med planer.
- at areal for omforming og fornyelse («fortetting») innføres som ny arealkategori i kommuneplaner og reguleringsplaner.
- at det utvikles ordninger som gir bedre muligheter for å gjennomføre endringer i allerede utbygde områder i byer og tettsteder, etter liknende prinsipper som jordskifteordningen.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

- en ny bestemmelse om dispensasjon fra vedtatte arealplaner, lovens plankrav og fra byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen, som klargjør og avgrensner dispensasjonsadgangen (§19-1).
- at det åpnes for at deler av arealdelen av kommuneplan gjennom statlig vedtak kan gis lengre bindingstid enn en kommunestyreperiode.
- at fylkesdelplan for arealbruk gjennom statlig vedtak kan gis rettsvirkninger på samme måte og på samme vilkår som kommuneplanens arealdel.

I sum anviser utvalgets forslag et plansystem for tidlig oppklaring av potensielle konflikter gjennom partnerskap og samarbeid på alle plannivåer. I dette ligger en betydelig effektivisering og styrking av helhetlig og demokratisk planlegging. Ved å investere tid og ressurser i en tidlig fase, vil en redusere antall konflikter i senere faser og sikre større oppslutning om planen og derigjennom også økt gjennomføringsevne. Konflikter vil likevel oppstå. Innsigelsesinstituttet foreslås derfor opprettholdt, men med visse begrensninger gjennom frister og avgrensning av tema. Det forutsettes i loven at innsigelser skal fremmes tidlig. *Et mindretall* på fem medlemmer foreslår at retten til å fremme innsigelse bortfaller dersom plikten til deltakelse i planleggingen er forsømt. I siste instans har regjeringen alltid rett til å innkalle planer.

Om reindrift uttaler utvalget seg i pkt 7.3:

7.3.1 Hovedpunkter i utvalgets første delutredning og høringen

I NOU 2001:7 drøftet utvalget en del av de problemene reindriftsnæringen står overfor i mange deler av landet, og den spesielle betydningen som planlegging og vedtak etter plan- og bygningsloven har for næringen. Forskjellige typer av utbygging, inngrep og forstyrrelse i reinbeiteområdene virker negativt inn på reindriften. Kommunal og regional planlegging, spesielt kommuneplanens arealdel, er av stor betydning for å sikre grunnlaget for reindriftsretten i forhold til annen arealbruk.

Innenfor reindriften vil de ulike årstidsbeitene ofte være i forskjellige kommuner. Vinterbeiteområdet er i en kommune, mens sommerbeitet er i en annen, og kanskje er høstbeiteområdet i en tredje kommune. Reineierne er

imidlertid bare bosatt i en kommune, og vil derfor ha vanskeligheter med å forholde seg til planleggingen i de øvrige kommuner med uttalelser og medvirkning. Gjennom reindriftens egen næringsplan, distriktsplanen, og bruk av fylkesplanleggingen for å vise reindriftens arealbehov, flyttemønster og liknende, vil en kunne bedre dette.

En av utfordringene i lovutviklingen er å gi reindrift et bedre vern i arealdisponeringen, og særlig å synliggjøre den i forhold til jordbruk/skogbruk i kommuneplanens arealdel. Det er behov for en vurdering av arealbruksformålet LNF i §20-4, slik at flerbrukskonflikter mellom jordbruk, skogbruk og reindrift så vidt mulig kan løses gjennom kommuneplanens arealdel.

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Høringen

De fleste som har uttalt seg om disse spørsmålene, har vært opptatt av at hensynet til reindriften må kunne varetas på en bedre måte i planleggingen etter plan- og bygningsloven enn tilfellet er i dag. Spesielt er framhevet behovet for å få fram reindrift som et eget delformål i forhold til jordbruk og skogbruk under LNF-kategorien i kommuneplanens arealdel.

Under henvisning særlig til ILO-konvensjon nr. 169 om urfolks rettigheter, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, og Menneskerettighetskommissjonens praksis, framheves blant annet at tiltak som kan medføre betydelige inngrep i samiske områder, må konsekvensutredes. Fra flere er det pekt på at de forhold som har fått plass i Grunnloven §110a-c, også bør synliggjøres i plan- og bygningslovens formålsparagraf, slik at det blir klart at de skal vektlegges ved praktiseringen av loven. *Norske Reindrifsamers Landsforbund* viser til at reindrifstinteressene står sentralt i denne sammenheng og bør framheves. Det er videre pekt på at rikspolitiske retningslinjer (RPR) vil være et godt instrument for å ta vare på de grunnlovs- og folkerettslige forpliktelser. Når det forøvrig gjelder utvalgets forslag til endringer i LNF-kategorien, vises det til framstillingen foran i **kapittel 3.8.1**.

Reindrifstforvaltningen mener det er viktig at de store konsesjonstiltakene, for eksempel vassdragsutbygginger, går inn under plan- og bygningslovens plansystem, og framhever samtidig at den «bit for bit-politikken» som praktiseres medfører store skader for reinens behov for friområder og trekkleier. Det pekes på at kommuneplanens arealdel er det viktigste virkemiddel i planleggingen etter plan- og bygningsloven i og med at LNF-kategorien dekker over 90% av reindrifstarealene. I forhold til reindrifstinteressene er det viktig å ha et plansystem som også gir små og ressursfattige kommuner muligheter for relevant planlegging. Når det gjelder samordning mellom plan- og bygningsloven og reindrifstloven, viser reindrifstforvaltningen til at reindrifstloven bare har få bestemmelser om arealbruk. Det er de andres bruk som blir avgjørende, og dermed blir kravene til plansystemet svært viktig.

7.3.2 Dagens lovgrunnlag og plan- og vedtakstyper innen reindriften

Selve retten til reindrift er av privatrettslig karakter og hviler på sedvane, alders tids bruk med videre. I de senere år er flere konflikter mellom reindriften og grunneierne om retten til reinbeite blitt løst gjennom avgjørelser av domstolene. Sentral i denne sammenheng er plenumsdommen i Rettstidende 2001 side 679. I vurderingen av kravene til alders tids bruk er oppfylt, legger Høyesterett til grunn at det skal tas hensyn til de særlige forholdene som gjør seg gjeldende i reindriften, og at de momenter som er framhevet for andre beitedyr ikke uten videre kan overføres til reindriften. Reindriften er nærmere regulert gjennom lov av 9. juni 1978 nr. 49, sist endret ved lov av 23. februar 1996 nr. 8. Loven regulerer så vel forholdet mellom reindriften og omverdenen som den interne styringen og forvaltningen av reindriften.

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

De samiske reinbeiteområdene, som skal være åpne for samisk reindrift i samsvar med reindrifstloven, omfatter ca 130 kommuner og vel 40% av landarealet. Etter lovens §10 tredje ledd kan ikke flytteleier stenges uten samtykke fra Landbruksdepartementet. Videre har reindrifstutøverne etter §9 nr. 3 rett til å anbringe anlegg som trengs i reindriften, og dette gir ifølge §12 rett til å føre opp arbeids- og sperregjerder, slakteanlegg, broer og andre nødvendige anlegg. Men anlegg som skal stå ut over en sesong trenger så vel Landbruksdepartementets som grunneiers samtykke. Saksgangen vedrørende bygging av gjerdar og anlegg er regulert i Rundskriv nr. 3/83 fra Reindriftssjefen av 28. juli 1983.

7.3.3 Utvalgets vurdering og konklusjoner

Utvalget viser til at Norge gjennom internasjonale konvensjoner til vern av urfolks rettigheter, som FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, spesielt artikkel 27, og ILO-konvensjon nr. 169, er forpliktet til vern om reindriften og dens materielle grunnlag. Grunnloven §110a pålegger Staten å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Utvalget ser reindriften som et viktig uttrykk for samisk kultur og samfunnsliv, samtidig som den framstår som en selvstendig næring. Utvalget foreslår at sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur skal tas inn i plan- og bygningslovens formålsparagraf. Dette er et viktig utgangspunkt for vurderingen av reindriftnæringens stilling.

Retten til reindrift, og dermed utstrekningen av reinbeiteområdene, er basert på flyttsamenes bruk «fra gammel tid». Det dreier seg om en privatrettslig bruksrett. Det nærmere innholdet i retten er fastlagt i reindrifstloven. Distriktsplanene trekker opp de nærmere retningslinjene for hvordan næringen skal utøves i de forskjellige reinbeitedistriktene. Utvalget ser det ikke som aktuelt å gi hjemmel i plan- og bygningsloven for å detaljregulere hvordan reindriften skal utøves i forskjellige områder. Dette bør som utgangspunkt fortsatt reguleres av reindrifstloven og gjennom systemet med distriktsplaner.

På den andre siden er ikke reindrifstretten i seg selv til hinder for at det kan skje en utbygging eller andre inngrep eller forstyrrelser i et reindrifstområde, som medfører problemer for næringen. Men som andre bruksrettigheter har den ekspropriasjonsrettslig vern. I tillegg vil de ovennevnte konvensjoner legge begrensninger på adgangen til ekspropriasjon. Mulige negative naturvirkninger av reindriften må også tas i betraktning i en plansammenheng, særlig naturslitasje ved nedbeiting, motorisert ferdsel med videre i beiteområdene.

Det generelle spørsmålet utvalget står overfor er *hvordan arealbrukskonflikter mellom reindriften og annen virksomhet skal løses*. Utvalget mener slike konflikter primært må løses gjennom systemet i plan- og bygningsloven. Dette må skje både ved at reindriften tas aktivt opp som et tema i planleggingen, og ved at det tas hensyn til reindriften i forbindelse med planer og vedtak som har betydning for den. Det er i denne sammenheng viktig å peke på at

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

planmyndighetene i henhold til de ovennevnte konvensjoner og Grunnloven §110a har en selvstendig plikt til å ivareta den samiske reindrifens beitearealer. Dette er en viktig forutsetning for ivaretagelse av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Ett annet viktig hensyn som planleggingen kan bidra til å løse er beskyttelse av tamreinenes beitegrunnlag. Det foregår også tamreindrift i enkelte områder uten et samisk grunnlag. Slik reindrift skjer på grunnlag av den alminnelige grunneierretten og er nærmere regulert i lov.

I kommuner med reindrift bør problemene og utviklingen innen denne næringen tas opp i kommuneplanens samfunnsdel i nært samarbeid med Reindrifstforvaltningen og de aktuelle områdestyrer. Distriktsplanleggingen i reindriften følger ikke kommunegrensene og er ikke knyttet til de kommunale organene. Det må imidlertid skje en samordning mellom den

kommunale planleggingen og distriktsplanleggingen både for å sikre at hensynet til reindriften varetas i kommuneplanleggingen, og for at distriktsplanene kan ses i forhold til kommunens planer. Det samme gjelder i den regionale planleggingen. Reinbeiteområder strekker seg gjerne over kommunegrenser, og fylkesplanleggingen vil derfor ofte kunne være et egnet redskap.

I arealplanleggingen må reindrifstinteressene synliggjøres bedre, og det må tas hensyn til disse interessene både i planene, og i forbindelse med enkeltsaker, for eksempel når det søkes om dispensasjon fra vedtatt plan. I mange kommuner vil reindrifstinteressene ikke ha faste representanter. Å få klarlagt disse interessene på en dekkende måte stiller derfor særlige krav til kommunens planprosess og saksbehandling. I planer som krever konsekvensutredning, skal også konsekvenser for reindriften utredes, og KU vil alltid kreves hvis en plan kan ha vesentlige konsekvenser for reindriften. Utvalgets forslag til forbedringer av planprosessene bør virke positivt for reindriften.

Et hovedpunkt for utvalget har vært hvordan arealbrukskonflikter mellom reindriften og annen virksomhet kan løses bedre gjennom *kommuneplanens arealdel*. Generelt vil systemet virke slik at reindrifstinteressene vil høres og ha innflytelse på kommuneplanen gjennom planprosessen, inklusive konsekvensutredning. Dersom det oppstår uenighet, vil denne bli løst gjennom de vanlige mekanismene for konfliktløsning med mekling og eventuelt innsigelse. Samtidig er det viktig at de større reinbeitetiltakene som nå krever samtykke av departementet etter reindrifstloven, også vurderes i plansammenheng.

Utvalgets forslag til endringer i reglene om arealdelen, og særlig forslaget om hensynssoner og endringer av LNF-kategorien, vil her kunne få stor betydning. I dagens LNF-kategori er reindrift som nevnt inkludert i formålet landbruk. Kategorien gir ikke mulighet til å avveie ulike hensyn innenfor landbruk, og kan derfor ikke brukes til å løse konflikter mellom jordbruk/skogbruk og reindrift. Det er også svært begrensede muligheter til å knytte bestemmelser til LNF-kategorien av hensyn til andre interesser enn landbruk.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Utvalget foreslår at dagens LNF-kategori endres til «Areal for landbruks-, reindrifts-, natur og friluftsmål (LRNF)», med den forståelse at kategorien også omfatter reindrift i de kommunene der det er aktuelt. Reindriftsområder kan også markeres som hensynssoner etter §9-8. Ved slik å synliggjøre reindriften formelt, vil kommunene ha en plikt til å vurdere reindriftinteressene i plansammenheng. Dette vil kunne klarlegge mulige interessemotsetninger mellom reindriften og blant annet jordbruk/skogbruk, men vil samtidig gjøre det mulig å løse slike konflikter i planen i stedet for «bit for bit» gjennom behandling av enkeltsaker. Reindriftens arealbehov kan slik bli sikret gjennom en helhetlig planvurdering.

Samtidig foreslår utvalget å utvide adgangen til å gi regulerende bestemmelser for både ny utbygging med videre og pågående virksomhet innenfor LRNF-areal. Det skal kunne gis bestemmelser om blant annet plassering, omfang, størrelse, utforming av nye bygninger og anlegg, og om endret bruk av eksisterende bygninger og anlegg. Dette vil på den ene siden innebære at det kan gis generelle bestemmelser med restriksjoner av hensyn til reindriftsnæringen. På den andre siden vil hjemmelen også kunne brukes for å regulere nye bygninger og anlegg i reindriftsnæringen, innenfor de rammer reindriftsloven setter. Tilsvarende kan det også gis «bestemmelser om annen bruk og vern av arealer, og om ferdsel», for å avveie ulike hensyn innenfor et LRNF-areal. Slike bestemmelser kan gis av hensyn til reindriften. I utgangspunktet vil også tiltak i reindriften selv kunne reguleres på denne måten. Men her vil det være distriktsplanen som i all hovedsak bestemmer den praktiske utøvelsen, på grunnlag av reglene i reindriftsloven. Bestemmelser i arealdelen må ev. holde seg innenfor rammene av reindriftsloven og kan ikke være i strid med reindriftens rettigheter. Det forutsettes at kommuneplanen og distriktsplanen er samordnet i nødvendig grad.

Ved *områdeplan og detaljplan* kan forholdet mellom reindriften og annen virksomhet reguleres nærmere. Områdeplan og detaljplan skal alltid legges til grunn for distriktsplanene. Gjennom regulering til reindrift kan næringen gis særlig vern i bestemte områder gjennom bruk av slike planer.

Utvalget foreslår et nytt tredje ledd i reindriftsloven §8a som koplek distriktsplanleggingen etter loven nærmere til planleggingen etter plan- og bygningsloven, og tydeliggjør forholdet til arealdelen. Det vises til §20-2 nr. 4 med motiver.

Utvalget tror det vil være behov for å klargjøre hvordan reindriftshensynet skal varetas i planleggingen etter plan- og bygningsloven og avveies mot andre hensyn, særlig i arealplanleggingen. Utvalget vil tilrå at det utarbeides *statlige planretningslinjer* om dette temaet.

Utvalget foreslår endringer av reindriftsloven § 8a, ved et nytt tredje ledd. Forslaget med motiver lyder:

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

”Arbeidet med distriktsplaner skal så vidt mulig skje i tilknytning til kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven. Innenfor rammene av denne lov og reglene i plan- og bygningsloven, kan arealplaner etter plan- og bygningsloven gi bestemmelser om bygninger i og utøvelse av reindriften. Arealdisponeringen i vedtatt distriktsplan skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk i hensynssoner med tilhørende bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon”.

Bestemmelsen har som formål å kople distriktsplanene etter reindriftsloven til planleggingen etter plan- og bygningsloven. Utvalget ser dette som viktig for det første for reindriftnæringen. Ved at reindriftnæringens behov, og de viktigste spørsmål i forholdet mellom reindriftnæringen og andre interesser, kan komme fram i planleggingen etter plan- og bygningsloven, kan en lettere både forebygge og løse mulige konflikter gjennom en bred prosess og helhetlig avveining. Dette er også viktig for de interesser som berøres av reindriften, og for de kommunene hvor reindriften spiller en viktig rolle. I reglene om kommuneplanens arealdel er det åpnet for at det i noen grad kan gis bestemmelser både av hensyn til reindriften, og om reindriften av hensyn til andre interesser. Slike bestemmelser må være innenfor rammene av det som følger av reindriftsloven og av de privatrettslige rettighetene reindriften baseres på i de forskjellige reinbeiteområdene. Hvor grensene her vil gå, har det ikke vært mulig for utvalget å gå detaljert inn i, og må vurderes videre. I utvalgets forslag inngår forslag om at det kan avsettes differensierte reindriftssoner som hensynssoner i arealdelen. Det er viktig at også arealdisponeringen i en vedtatt distriktsplan framkommer i kommuneplanen gjennom slike soner i den utstrekning den markerer rettigheter og praksis i reindriften som det må tas hensyn til i arealdisponeringen.

Reindriftssjefens forslag til høringsuttalelse til NOU 2003:14

Generelle merknader til lovforslaget:

Reindriftssjefen mener at planlovutvalget har utført et solid arbeid og slutter seg til de prinsipper planlovutvalget har lagt til grunn.

Slik Reindriftssjefen ser det er forslaget til ny lov er klar forbedring i forhold til den nåværende plan- og bygningslov. Dette gjelder i hovedsak på det plantekniske. Det er gjort et, etter Reindriftssjefens syn, et vellykket oppryddingsarbeid som har medført en forenkling av regelverket og selve planprosessen. Dette er en stor fordel da det blir lettere for alle aktørene i planprosessen å kunne delta på lovens premisser. I tillegg legges det opp til en meget bred og omfattende start på planleggingsfasen hvor aktørene får en god mulighet til å delta og fremme sine syn allerede i innledningen av planprosessen. Dette vil kunne føre til at problemer, misforståelser og feil vil kunne raderes bort på et tidligere stadium enn etter nåværende lov, og man kan unngå innsigelser og klager på planene hvis alle aktører blir ivaretatt av planlegger. Når innledningsfasen av planprosessen er ferdig og man går videre og til slutt kommer til den avsluttende fase oppstår det med det nye lovforslaget dessverre en del ting

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
-------------------------	-------------	-------------------

Sak 73/03 forts.

som kan medføre problemer for reindriften. Det gjelder i hovedsak de korte innsigelses- og klagefristene. Dette vil kunne medføre problemer for reindriftnæringen som verken er stedbunden eller tidbunden i slik grad som andre primærnæringer er det. I tillegg vil regelen om at innsigelse eller klage kun kan gis ved en anledning for hver plan medføre at negative konsekvenser som oppstår etter hvert ikke kan påklages eller rettes innsigelse mot. Dette er meget negativt sett hen til reindriften da det erfaringsmessig har vist seg at de reelle konsekvenser av utbygging først oppstår en tid etter at planene har blitt vedtatt og/eller delvis iverksatt. Det være seg konsekvenser som endret beite- eller trekk rutiner for reinene og lignende.

Reindriftssjefen er videre fornøyd med at det i formålsparagrafen § 1-1 fremgår at loven skal sikre naturgrunnet for samisk kultur. Det er positivt at utvalget viser til at Norge gjennom internasjonale konvensjoner til vern av urfolks rettigheter, som FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, spesielt artikkel 27, artikkel 8j i konvensjonen om biologisk mangfold og ILO-konvensjon 169, er forpliktet til vern av reindriften og dens materielle grunnlag. Disse reglene sett i sammenheng med Grunnlovens § 110a og utvalgets forslag om at det skal utarbeides statlige planretningslinjer vil gi et godt vern av det samiske reinbeiteareal.

Slik Reindriftssjefen ser det slås det fast i formålsparagrafen en klar og viktig regel om vern av reindriftens arealer. Denne verneplikten planlegger her pålegges er meget viktig for at reindriften skal kunne fortsette som drivverdig næring i fremtiden. Reindriftens arealer og beiteområder har vært under et betydelig press i de siste årene med stadig utbygging i viktige beiteområder med dertil negative virkninger for næringsutøvelsen. Slik Reindriftssjefer ser det pålegger § 1-1 planlegger, det være seg kommune, fylke eller stat, en plikt til å bevare reindriftens områder, og at dette må komme til uttrykk gjennom de planer som vedtas.

Det er positivt at reindrift blir tydeliggjort i forhold til landbruk ved at det innføres LRNF-område og at reindriftens arealbruk skal kartfestes. Ved at reindriftas arealbruk etter forslaget skal kartfestes og eventuelt legges ut som hensynsområde, vil gi et bedre vern av reinbeiteressursene. Imidlertid synes det noe uklart hvilke rettsvirkninger hensynsonene har.

Innføringen av reindriften (R) som egen kategori under LRNF-formålet er også meget positivt ved at reindriften med det synliggjøres som egen næring som da også nødvendigvis ikke er sammenlignbar med den mer statiske landbruksnæringen som før også skulle favne reindriften (LNF). Ved at reindriften synliggjøres som en egen næring på lik linje med landbruk vil medføre at planlegger vil måtte ta hensyn til dette i sin planlegging, særlig sett i sammenheng med formålsparagrafen. Slik at selv om tilføyelsen av reindriften som egen næring under dette formålet ikke får en direkte rettslig virkning er det en viktig synliggjøring av en næring som eksisterer ved siden av landbruk og da nødvendigvis også har andre verne- og rettighetskrav.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Etter Reindriftssjefens vurdering er dispensasjonshjemlene til å fravike en vedtatt plan for vide og bør innskrenkes. Dette vil bli nærmere behandlet under merknader til den enkelte paragraf.

Reindriftssjefen er fornøyd utvalgets forslag til endringer av særlovene, med sikte på å knytte planlegging etter særlovene til planloven.

Lovforslaget åpner i større grad enn eksisterende lov for regionale planer, det være seg mellom kommuner, mellom fylker eller sågar mellom stat, kommune og fylke.

Reindriftssjefen mener dette er en positiv utvikling og av stor viktighet for reindriften.

Reindriftens områder strekker seg ofte over mange kommuner og fylker, og det har vært store problemer å måtte forholde seg til en rekke kommuner og fylker og deres planer. Særlig når planene avviker fra hverandre i stor grad hvor noen kommuner har sett det av viktighet å bevare reindriftens beiteområder, mens andre kommuner har vært mer opptatt av utbygging. Derfor er det ut fra Reindriftssjefens syn meget fordelaktig med økt mulighet for regional planlegging. Dette vil kunne føre til at reinbeiteområdene kan bli sett på som en helhet og konsekvensene av inngrep vil da også kunne ses på som en helhet vurdert ut fra konsekvensene for hele området som sådan.

Merknader til den enkelte paragraf:

Til § 1-7:

Reindriftssjefen er fornøyd med at planmyndigheten får en plikt til å sørge for medvirkning fra andre myndigheter og borgerne.

Til § 1-13:

Reindriftssjefen mener at tredje ledd, bør lyde:

I arealdel til kommuneplan kan kommunen gi nærmere bestemmelser om oppføring av nødvendige bygninger og mindre anlegg, og opplag, for landbruk, reindrift, fiske, fangst, havbruk og sjøverts ferdsel, i 100-metersbeltet. Tilsvarende gjelder for fylkesdelplan for arealbruk med særlig rettsvirkning.

Begrunnelse:

Også reindrifta har bruk for bygninger og mindre anlegg i strandsonen særlig i forbindelse med reindrift på øyene uten fastlandsforbindelse. I opprømsingen må reindrift tas med..

Til § 1-14, siste ledd:

Reindriftssjefen mener at fylkeskommunen ikke kan tildeles meklerfunksjonen når det reises innsigelse til offentlige planer. Fylkeskommunen er politisk styrt, og et politisk styrt organ vil ikke være et ugildet part i et meklingsforhold, da fylkeskommunen kan utgå ifra samme

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
-------------------------	-------------	-------------------

Sak 73/03 forts.

politisk landskap som kommunene. Denne rollen vil bli enda vanskeligere å håndtere når fylkeskommunen også har ansvar for å bistå og veilede kommunene i deres planprosesser.

Reindriftssjefen er opptatt av at meklerfunksjonen må ivaretas av en part uten interesse i saken, og vi mener at fylkeskommunen ikke kan være riktig organ på grunn av sin nære tilknytning til kommunene. Vårt forslag er at meklerfunksjonen legges til fylkesmannen med bruk av settefylkesmann når fylkesmannen selv har reist innsigelse. En alternativ løsning kan være at domstolene eller jordskifteretten foretar meklingen.

Til § 2-4:

I gjeldende plan- og bygningslov er områdestyrene og Samisk kulturminneråd de eneste statlige organ for samiske interesser. Reindriftssjefen er positiv til at også Sametinget regnes opp som statlig organ for samiske interesser.

Til § 2-5:

Reindriftssjefens erfaring med planforum i de ulike fylkene er noe forskjellig, siden planforumets rolle ikke har vært avklart og entydig. I dette lovforslaget formaliseres forumet, og det angis hvem som kan delta.

Reindriftssjefen tror planforumet vil få en viktig rolle i den reviderte loven ettersom regional, fylkeskommunal og interkommunal planlegging skal styrkes. Forumets mål må være å bidra til å gi de nye planene en solid forankring i kommunene, og skape en gjensidig forståelse mellom regionale myndigheter og kommunene for de ulike hensyn som skal ivaretas. Planforumet er en god arena for regionale myndigheter til å internt samordne sin politikk og sine nasjonale- og regionale interesser. For kommunene vil dette være en arena der de sammen med de regionale myndigheter kan få drøftet kommunens utvikling på bakgrunn av de behov og ønsker som kommunen skal ivareta på vegne av sine innbyggere. En tett og god dialog vil forhåpentligvis gi raskere og bedre planlegging og færre konfliktsaker.

Til § 3-1:

Reindriftssjefen støtter utvalgets forslag om at offentlige myndigheter skal utarbeide digitale kart til bruk i planprosessene. Fjerde ledd i denne paragrafen stiller krav til at Reindriftsforvaltningen som fagmyndighet kartlegger egne arealinteresser og tilrettelegger informasjonen for plan- og byggesaksprosessen. Dette vil være på linje med vår påbegynte oppgave der målet er å framskaffe arealbrukskart for reinbeiteområdene. De arealbrukskartene Reindriftsforvaltningen har i dag gir mye og god informasjon om forholdene i reindrifta, og med økt nøyaktighet gjennom revisjon av datasettet vil kartene bli et nyttig element i arealplanprosessene.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Til § 4-2:

Reindriftssjefen støtter forslaget om at det må etableres en mer aktiv bruk av statlige planretningslinjer. Reindrifta har gjennom de siste 50 år tapt store arealer fordi arealene er bygd ut til andre formål. En UNEP rapport har vist at vi med samme utvikling de neste 30 – 50 år nesten ikke har reindriftsarealer igjen dersom utviklingen fortsetter i samme takt som nå.

Blant de tiltakene som må settes i verk for å bevare de resterende reindriftsarealene vil innføringen av statlige planretningslinjer være et viktig virkemiddel. Reindriftsforvaltningen er glad for at planlovutvalget deler denne oppfatningen og har foreslått at de utarbeides statlige planretningslinjer for nettopp reindrift, jfr kap. 7.3.3

Til § 4-4:

Statlige vedtak av den typen som foreslås i § 4-4 vil ikke bli populære i kommunene, og utstrakt bruk av dette virkemidlet vil gå på bekostning av planlovutvalgets målsetting om å styrke kommunal planlegging og forvaltning.

Reindriftssjefen tror at forslaget om særlig rettsvirkning ved statlig vedtak for arealplaner i spesielle tilfeller kan være nødvendig å bruke, og vi kan også se at virkemiddelet kan bidra til å sikre viktige reindriftsinteresser.

Til § 6-3:

Reindriftssjefen er usikker på hva det vil si at fylkesplan og fylkesdelplan skal "legges til grunn" for fylkeskommunal virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket.

Reindriftssjefen er klar over at det vil være langt mer krevende for planmyndigheten å slutføre en planprosess som skal ende opp i et bindende vedtak enn å slutføre en planprosess som ikke forplikter noen. Ved å delta i en planprosess som ender opp i et bindende vedtak kan reindriftsnæringen oppnå forutsigbarhet og få klarert en del problemstillinger. Vi er derfor opptatt av å prioritere tid og ressurser til områder der vi har mest mulig igjen for vår innsats. Av denne grunn ønsker Reindriftssjefen at planlovutvalget bør bygge opp under forståelsen av at selv om fylkesplanen eller fylkesdelplanen ikke er formelt bindende så vil planen være styringsdokumentet for fylkeskommunal virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket.

Til § 6-5:

Fylkesdelplaner kan utarbeides for ulike sektor og samfunnsområder - også for arealbruk. Fylkesdelplanene for arealbruk kan utarbeides for hele eller deler av fylket og planen må ikke benytte arealformål, hensynsoner, retningslinjer og bestemmelser som gjelder for kommuneplanens arealdel.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Reindriftssjefen ser at fylkesplanene kan bli et nyttig verktøy for en samordnet planlegging på tvers av kommunegrensene dersom det tas aktivt i bruk. Et slikt verktøy har Reindriftssjefen etterlyst i og med at ett reinbeitedistrikt ofte strekker seg over flere kommuner, og det har vært vanskelig å få fram at konsekvensene av de enkelte kommunenes planlegging har konsekvenser for reindrifta også i nabokommunen.

Reindriftssjefen støtter også forslaget om at fylkesdelplanene ikke trenger å ha samme arealformål, hensynsoner, retningslinjer og bestemmelser som i kommuneplanens arealdel. Det vil gjøre det mulig for reindrifta å innta en mer offensiv rolle i planleggingen, slik at reindrifta selv kan fremme fylkesdelplaner for arealbruk med vekt på egen arealbruk.

Til § 6-6:

Fylkesdelplaner for arealbruk med særlig rettsvirkning skal bare brukes i situasjoner hvor kommunale planer og interkommunal planlegging ikke vil løse behovet for helhetlig arealstyring over kommunegrensene. Når planen er ferdig og vedtatt må samtlige kommuner planen gjelder for endre sine egne arealplaner slik at de blir i henhold til fylkesdelplanen. I fylkesdelplanen skal det benyttes samme arealformål, hensynssoner, retningslinjer og bestemmelser som i kommuneplanens arealdel.

Reindriftssjefen vil bli involvert som part(sektororgan), dersom slike planprosesser iverksettes. Våre muligheter for å innarbeidet hensynet til reindrifta i større regioner vil være bedre i denne typen planprosesser enn tilfelle vil være om vi deltok parallelt i flere kommunale planprosesser.

Reindrifta drives på tvers av kommunegrensene og næringa vil nyte godt av at regionale og nasjonale målsettinger tillegges økt vekt i planleggingen. Disse planene kan også gjelde ut over 4 år, varighet av planen fastsettes i planvedtaket, og det kan være med på å gi reindrifta større trygghet og forutsigbarhet over lengre tid.

Reindriftssjefen tror at kommunene som inngår i et fylkesdelplansamarbeid med formål om at planen skal gis rettsvirkning, faktisk kan spare planressurser i egen kommune i og med at den ferdige fylkesdelplanen blir så konkret at den uten videre kan brukes av involverte kommuner.

Av denne grunn tror Reindriftssjefen at kommunene vil være interessert i å arbeide med bindende fylkesdelplaner, og at planformen kan bli brukt oftere enn mer uforpliktende planformer.

Til § 6-8.

Reindrifta er avhengig av gode naturlige grenser for å skille årstidsbeitene og reinbeitedistriktene fra hverandre. I og med at grensedragningen mellom reinbeitedistrikter er basert på "naturlige grenser" som kan holde ulike reinflokker fra hverandre, er det sjelden sammenfall mellom administrative grenser i reindrifta og kommune- og fylkesgrensene.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Reindriftssjefen er positiv til at det nå blir mulig å etablere plansamarbeid som kan løse planleggingsoppgavene for større områder under ett. Om dette skjer som et interkommunalt samarbeid eller et samarbeid i regi av fylket/ fylkeskommunen er ikke vesentlig. Vi tror et interkommunalt samarbeid på tvers av fylkesgrensen vil være naturlig der nabokommuner har tett og god kontakt med hverandre på tvers av fylkesgrensene, mens et "interfylkalt" samarbeid er mer naturlig i områder der fylkeskommunene har gode forbindelser med hverandre.

Til § 8-2:

Reindriftssjefen mener at et nytt tredje ledd bør lyde:

Fylkesmannen gis i egen forskrift sanksjonsmuligheter overfor kommuner som ikke oppfyller planplikten.

Reindriftssjefen ser det som viktig at kommunens samarbeidsplikt stadfestes i egen regel, og ikke minst at paragrafens tredje ledd slår fast at fylkesmannen har en plikt til å påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging. Reindriftssjefen hadde likevel sett det som en fordel hvis det også hadde blitt stadfestet en mulig sanksjonsadgang for fylkesmannen hvis kommunene ikke oppfyller denne plikten. Dette fordi det i dag er veldig mange kommuner som ikke har planer og ikke har hatt det på mange år. Disse kommunene med deres manglende planlegging gjør det meget vanskelig for reindriften å ivareta sine interesse i disse områdene.

Til § 8-3:

Her gis kommunene en stor valgfrihet med hensyn til om det skal startes en ny planleggingsprosess, eller om det kun blir videreføring av eksisterende planer. Det er viktig at kommunen tar kontakt med alle interessenter og sektormyndigheter som vil bli berørt av valget om eksisterende plan skal videreføres eller om det skal startes en planprosess med sikte på å utarbeide en ny plan før valget tas.

Til § 9-7:

Reindriftssjefen mener at § 9-7 første ledd nr 3, bør lyde:

3. Areal for landbruks-, reindrifts-, natur- og friluftsmål (LRNF), nærmere bestemt:
 - a. Areal der bebyggelse og anlegg ikke er tillatt, med unntak av nødvendige bygninger til landbruk og reindrift.
 - b. Areal der spredt bolig-, fritids- eller næringsutbygging m.v. kan tillates gjennom vedtak av detaljplan.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

I **første ledd** slås det fast kommunen er forpliktet til å angi arealformål for hele området som arealdelen dekker. Dermed bortfaller muligheten for å unnta et område for rettsvirkning, samtidig som kommunen godkjenner resten av planen. Kommunen er med andre ord forpliktet til å ferdigstille hele arealdelen av kommuneplanen før den kan vedtas. Reindriftssjefen ser denne regelendringen som meget positiv. Dette vil medføre en mer helhetlig planlegging av hele kommunens areal, og planen vil bli mer forutsigbar for alle berørte parter.

Til **arealformål 3**: LRNF. Reindriftssjefen er av den oppfatning at tilføyelsen av, **R**, for reindrift er viktig, selv om det fra lovutvalget presiseres at tilføyelsen av R ikke gir rettslige virkninger. Tilføyelsen av R vil gjøre reindriften mer synlig både for kommunene, og andre parter involvert i kommunenes arealplaner. Dette vil føre til at kommunene, direkte ut fra lovteksten, bevisstgjøres sitt ansvar for å sikre reindriftsinteressene i kommunale planprosesser. Det er videre viktig at formålene suppleres med hensynsoner og retningslinjer/bestemmelser, jf. §§ 9-8 og 9-9. Dette for å fremme forutsigbarhet, helhetlig planleggingsprosess og beskyttelse mot det som i dag er reindriftens største problem i forbindelse med arealplanlegging: dispensasjonsvedtak som sakte men sikkert fører til utbygging av områder som opprinnelig ikke er ment for utbygging.

Formål 3a: Lovutvalget uttaler at det ikke er meningen å utvide begrepet gårdstilknyttet næringsvirksomhet vesentlig, av dette følger det at begrepet er utvidet, (dog ikke vesentlig) i den nye loven. Reindriftssjefen stiller et stort spørsmålstegn ved definisjon og innhold i begrepet "*gårdstilknyttet næringsvirksomhet*". Arealer innenfor LRNF 3A er i utgangspunktet regulert med sikte flerbruk av ulike interesser. En utvidelse av det gamle begrepet "*stedbunden næring*" kan føre til flere byggetiltak og vanskeliggjøre flerbruksformålet.

For reindriftsnæringen er det viktig med uberørte og ubebygde arealer. Reindriftssjefen anmoder derfor om at LRNF 3A forblir slik som i utgangspunktet tiltenkt - et formål hvor det ikke kan utbygges annet enn nødvendige bygninger til R og L.

Reindriftssjefen kan ikke se at en utvidelse og endring av begrepet "*gårdstilknyttet næringsvirksomhet*" i retning av å inkludere flere og nye næringer, med behov for bygninger og anlegg i LRNF 3A sonen, vil være i tråd med planlovutvalgets intensjon om å styrke vernet av reindriftens arealer. Reindriftssjefen foreslår derfor at punktet strykes i sin helhet (siste komma i formål a.) Reindriften opplever et økt press fra storsamfunnet for å få bygge på urørte arealer, og slik som paragrafen er formulert vil den kunne føre til ytterligere press på beiteområdene.

Hvis gårdstilknyttet næringsvirksomhet skal opprettholdes i lovteksten ønsker Reindriftssjefen at det i forskrift gis nærmere og uttømmende angivelse av hva gårdstilknyttet

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

næringsvirksomhet omfatter. Reindriftssjefen finner det ikke riktig at det blir opp til den enkelte kommune å angi innholdet i begrepet, da dette kan føre til ulikt begrepsinnhold og ulike definisjoner landet rundt. Reindriftssjefen vil også understreke at hvis gårdstilknyttet næringsvirksomhet skal tas med i lovteksten må også reindriftstilknyttet næringsvirksomhet tas med.

Formål 3b: Reindriftssjefen går imot at det i LRNF 3B åpnes for enkeltsaksbehandling. Ved å åpne for enkeltsaksbehandling gis det et signal om at det i disse områdene ikke er nødvendig med konkrete planer, og at det kan gis tillatelse til bygging gjennom enkeltsaksbehandling.

Reindriftssjefen er av den oppfatning at adgangen til å drive enkeltsaksbehandling i LRNF 3B ødelegger et godt gjennomtenkt plansystem, og kan føre til dårligere forutberegnlighet for andre interesser og sektorer. Kommunene gis her, ved enkeltsaksbehandling, anledning til å fortsette og forsterke den meget negative utviklingen og "oppspisingen" av reinbeiteområdene.

Reindriftssjefen foreslår derfor at muligheten til enkeltsaksbehandling tas ut av LRNF 3B ved at følgende strykes fra pkt b: "behandling av enkeltvis søknader eller", og at § 9-7 1. ledd nr 3B blir lydende slik: "Areal der spredt bolig-, fritids- eller næringsutbygging m.v. kan tillates gjennom vedtak av detaljplan.

Til §9-8:

I forhold til hensynssonene i § 9-8 er det viktig at reinbeitesområdene markeres som hensynssoner i kommuneplanens arealdel. Dette for å synliggjøre reindriftens områder og da også eksistens. Ellers kan det dog virke som om hele instituttet med hensynssoner er noe vagt begrunnet og med dertil manglende rettsvirkning. Dette virker noe difust, og bør derfor detaljreguleres nærmere i forskrift.

Det som etter Reindriftssjefens mening kan være bekymringsfullt i denne sammenheng er hvis et reinbeiteområde eller reinbeiteområdene blir delt opp i forskjellige hensynssoner med dertil forskjellig inngrepsmuligheter og byggetillatelsesmuligheter. Dette vil være negativt for reindriften da det er av aller største viktighet å se reindriftens beiteområder som en helhet for da å kunne se og vurdere konsekvensene av ethvert foreslått inngrep sett hen til konsekvensen for hele beiteområdet. En oppstyking av et reinbeiteområde vil være uheldig selv hvis oppstykingen skjer i form av forskjellige hensynssoner. Planlovutvalget har påpekt viktigheten av vern av reinbeitearealene og å betegne et reinbeiteområde som en hensynssone med særlig vern er en naturlig konsekvens av dette. Områdestyret definerer et reinbeiteområde som en helhet hvor kalvingsland, flytteleier, alle årstidsbeiter, anlegg og oppsamlingsområder inngår.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Til § 9-9:

Reindriftssjefen mener at 4 ledd nr 3 første avsnitt bør lyde:

3) Areal for landbruks-, reindrifts-, natur- og friluftsmål (LRNF-areal)

I LRNF-areal kan kommunen gi bestemmelser om plassering, omfang, størrelse, utforming m.v. av nye bygninger og anlegg, herunder om bygninger og anlegg i landbruket. Kommunen kan også gi bestemmelser om endret bruk av eksisterende bygninger og anlegg, herunder forby endring i visse områder eller til visse formål.

Reindriftssjefen vil påpeke at retten som kommunen, i lovutvalgets forslag, gis til å bestemme plassering, utforming og størrelse av nye bygninger og anlegg i reindriften (4 ledd nr. 3) ikke må stride mot de regler som omhandler dette i reindriftsloven. Å bestemme plassering, utforming og størrelse av nye bygninger og anlegg i reindriften krever en reinfaglig vurdering. Kommunene har i dag ingen reindriftsfaglig kompetanse, og det vil være uforsvarlig å legge avgjørelsesmyndighet til et organ som ikke har riktig kompetanse.

Før gjeterhytter, gjerder og anlegg kan oppføres underlegges de en grundig behandling etter Reindriftsloven. Behandlingen inkluderer at tiltakene underlegges kommunal melde- eller søknadsplikts behandling etter Plan- og bygningslovens § 81 eller 93. Det sikrer kommunen nødvendig innflytelse på plassering, utforming og størrelse på tiltak i reindrifta.

Reindriftssjefen ser derfor ikke behov for å ta reindrifta med blant de interesser som regnes opp i Plbl § 9-9 fjerde ledd nr. 3.

Til § 19-1

Reindriftssjefen mener at annet ledd bør lyde:

”Dispensasjon kan gis dersom hensynene bak byggeforbudet i § 13-1, eller planen ikke blir skadelidende, og fordelene ved å gi dispensasjon anses for å være større en ulempene og at statlig forvaltningsorgan hvis saksområde blir direkte berørt ikke har gått i mot at det blir gitt dispensasjon”

Begrunnelse:

Reindriftssjefen mener at prinsippet om at all arealbruk skal skje etter plan, blir uthult ved en for vid dispensasjonsadgang til kommunene. Hvis statlig sektormyndighet har gått i mot at det blir gitt dispensasjon, bør kommunen ikke ha hjemmel til å dispensere. Dette også i samsvar med Miljøverndepartementets veileder til kommuneplanens arealdel.

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

Til § 20-1:

Merknader til forslag til endring av reindrifstloven § 8a:

Reindriftssjefen mener nytt tredje ledd bør lyde:

"Arbeidet med distriktsplaner skal så vidt mulig skje i tilknytning til kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven. Innenfor rammene av denne lov og reglene i plan- og bygningsloven, kan arealplaner etter plan- og bygningsloven gi bestemmelser om bygninger i reindriften. Arealdisponeringen i vedtatt distriktsplan skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk i hensynssoner med tilhørende bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon."

Begrunnelse: Uttrykket "og utøvelsen av" bør strykes i annen setning. Utøving av samisk reindrift reguleres uttømmende av reindrifstloven og distriktsplan fastsatt i medhold av reindrifstloven. Kommunene har heller ikke kompetanse til å utøve et reindrifstfaglig skjønn.

Reindrifstlovutvalget som avga sin innstilling i NOU 2001:35 foreslår endringer i reindrifstlovens bestemmelser i § 8 a om distriktsplan. Slik bestemmelsen i dag er formulert, innebærer den at en distriktsplan ikke bare inneholder opplysninger av betydning for den offentlige planleggingen, særlig arealplaner, men også opplysninger av betydning for den interne organisering og drift i distriktet. Det siste er imidlertid forhold som etter utvalgets mening heller bør reguleres av bruksregler, jf. utkastet § 9-1. Bestemmelser om distriktsplan bør i stedet ta sikte på opplysninger om reindriften i distriktet som i første rekke er av betydning for den offentlige planlegging. Reindrifstlovutvalget foreslår ny § 9-6:

"Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendig for den offentlige planlegging. Distriktsplanen skal inneholde:

- a) *Angivelse av flyttemønsteret i distriktet.*
- b) *Oversikt over årstidsbeiter, kalvingsland o. l.*
- c) *Oversikt over nødvendige fremkomst- og transportmidler, herunder hvilke terrenggående kjøretøy som er i distriktet, samt eventuell tidsbegrenset bruk av helikopter eller annet luftfartøy. Bruksregler for terrenggående barmarkskjøretøy skal også gå fram av planen.*
- d) *Oversikt over alle gjerder og anlegg av permanent art, og så vidt mulig også gjerder av midlertidig art.*
- e) *Eventuell inndeling i beitesoner.*

Leder for siidaandel er pliktig til å gi nødvendige opplysninger for utarbeidelse av planen. *Kommune og fylkeskommune bør orienteres om planarbeidet og skal gjøres kjent med hovedinnholdet i utkast til plan før planen vedtas. Kommune og fylkeskommune, samt berørte*

Reindriftsstyret	Oslo	05.12.2003
------------------	------	------------

Sak 73/03 forts.

nabodistrikter skal få tilsendt den vedtatte planen. Planen skal også sendes til fylkesreindriftsstyret.”

En slik plan er i følge reindriftslovutvalget nødvendig for at arealplanmyndighetene skal kunne ta nødvendig hensyn til reindriftens bruk av arealene. Det foreslås en noe enklere behandlingsprosedyre enn det som gjelder i dag. Slik reglene er nå, kan kommuner og fylkeskommuner gis inntrykk av at de har større innflytelse på planene enn det som er den rettslige realitet. Men det er samtidig viktig at kommuner og fylkeskommuner får kjennskap til reindriftens arealbruk, og slik kunnskap vil de få gjennom distriktsplanene.

Planlovutvalget foreslår endring av reindriftsloven § 8 a nytt tredje ledd: Arbeidet med distriktsplaner skal så vidt mulig skje i tilknytning til kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven. Innenfor rammene av denne lov og reglene i plan- og bygningsloven, kan arealplaner etter plan- og bygningsloven gi bestemmelser om bygninger i og utøvelse av reindriften. Arealdisponeringen i vedtatt distriktsplan skal på hensiktsmessig måte komme til uttrykk i hensynssoner med tilhørende bestemmelser i arealplaner etter plan- og bygningsloven ved første planrevisjon.

I planlovutvalgets forslag er det åpnet for at det i noen grad kan gis bestemmelser både av hensyn til reindriften, og om reindriften av hensyn til andre interesser. Slike bestemmelser må være innenfor rammene av det som følger av reindriftsloven og av de privatrettslige rettighetene reindriften baseres på i de forskjellige reinbeiteområdene. Hvor grensene her vil gå, har det ikke vært mulig for utvalget å gå detaljert inn i, og må vurderes videre. I utvalgets forslag inngår forslag om at det kan avsettes differensierte reindriftssoner som hensynssoner i arealdelen. Det er viktig at også arealdisponeringen i en vedtatt distriktsplan framkommer i kommuneplanen gjennom slike soner i den utstrekning den markerer rettigheter og praksis i reindriften som det må tas hensyn til i arealdisponeringen.

I motsetning til reindriftslovutvalget går planlovutvalget i retning av å gi kommunene myndighet i forhold til reindriftens arealbruk og til avveininger mellom reindriften og andre arealbruksinteresser. Det er grunn til å påpeke at kommunene, i tillegg til plan- og bygningsloven, har lokalt forvaltningsansvar ift. flere særlover som har betydning for arealbruken, her kan nevnes; jordloven, gjerdeloven, viltloven, fjelloven, motorferdselloven m.fl. Det lokale forvaltningsnivået for utbyggingsinteressene og for jordbruk/ skogbruk er lagt til kommunene, med egne administrasjoner for byggesaker og kommunale landbrukskontorer. For noen år siden ble det opprettet egne miljøvernstillinger i kommunene. Disse stillingene har nå utgått i flere og flere kommuner. Organisasjonsmessig har kommunene verken ressurser eller kompetanse til å vareta reindriften på tilsvarende måte som utbyggingsinteressene og landbruksnæringen. I tillegg vil det bety store praktiske problemer for reinbeitedistrikter som har beiteområder som kommer innenfor flere kommuner og flere fylker. Disse vil måtte revidere sine distriktsplaner i takt med kommunene og fylkenes ønsker

Reindrifststyret	Oslo	05.12.2003
-------------------------	-------------	-------------------

Sak 73/03 forts.

om planendringer eller nye planer noe som vil medføre en uoverkommelig arbeidsbyrde for reinbeitedistriktene mht distriktsplanene.

Reindriftssjefen ser ingen logisk og forenelig sammenheng mellom forslagene til planlovutvalget og reindrifstlovutvalget mht distriktsplanenes bruk, særlig i forhold til kommunenes innvirkningsmulighet på reindriften arealplaner.

I forslaget til ny § 8a fra planlovutvalget er det foreslått at kommunene via distriktsplanene i sin arealplan kan bestemme plassering og utøvelse av reindriften, mens i reinlovutvalgets forslag er det i §9-6 kun slått fast at distriktsplanene skal være informative for kommunene.

Reindriftssjefen mener det er meget viktig at det utarbeides detaljerte og omfattende distriktsplaner og at kommunene må bruke disse som grunnlag for utarbeidelsen av sine arealplaner. Planlovutvalgets forslag innebærer at kommunene får for stor myndighet når de i forslaget til ny § 8a gis rett til å bestemme plassering og utøvelse av reindriften i en arealplan. Kommunene har ingen forutsetninger eller faggrunnlag til å kunne gi bestemmelser om utøvelse og da selve driften av reindriften innenfor kommunens områder selv om de har mottatt detaljerte distriktsplaner.

Reindriftssjefen stiller derfor er stort spørsmålstegn mht hvorfor to lovutvalg kan komme med to så forskjellige lovforslag om samme tema: Distriktsplaner, og finner det meget forunderlig at planlovutvalget totalt har oversett det arbeidet og de konklusjoner som reinlovutvalget har gjort. Det er merkelig at vi nå har blitt forelagt to lover med paragrafer som omhandler det samme men er totalt forskjellig både i form, innhold og konsekvenser.

Vedtak:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.